

Sak

Duse Tandberg gård, Ringenike
Busherud

Dok. nr.

Dato

Dokument (type, tittel)

Merknader

Oslo, 24. juni 1965

Fagerborggaten 45 c

Oldsaksamlingen,

Fredriksgate 2.

I min eiendom, qnr 38, bnr 69, Øvre Tauberg, Nordenhov skal det foretas utvidelse av et sandtak. Denne utvidelsen vil medføre at noen gravhanger på eiendommen vil bli ødelagt. Gravhangerne er beliggende i Noreledningen, mellom Taubergmoen og Arnegård; de er antagelig i tidligere tider blitt røvet, idet de har en større fordybning på toppen.

Utvidelsen av sandtaket vil neppe bli aktuelt for til neste år, men jeg ville være taknemlig om Oldsaksamlingen så snart som mulig kunne avgjøre hvorvidt gravhangerne bør undersøkes eller ei.

Ved eventuell besiktigelse er det mest praktisk om man kontakter Carl August Mohr på Øvre Tauberg gård.

Arbødigst

Erik Mohr.

Innberetning.

Undersøkelse av haug i "Noregaten" under Øvre Tanberg gård,
gnr. 38, br.nr. 69, Norderhov, Buskerud.

Undersøkelsen av nevnte haug ble foretatt i forbindelse med utvidelse av sandtak som eies av Øvre Tanberg, men drives på leiebasis av Brødrene Lien, Hønefoss.

I kraftgaten for "Noreledningen" og langs denne, ligger et felt med en rekke imponerende hauger. Disse er tydelig lagt opp av folk. Det er ialt 9 store hauger i størrelsesorden jevnt over 18 m i diam. og 2,5 - 3,0 m høye. Haugene ligger tett, nærmest "kant i kant" og på en linje i terrenget. Plasingen er på toppen av høydedraget. Syd for disse store hauger og tett ved dem, ligger en rad mindre hauger, disse også i et antal av 9 stk. Disse mindre hauger som følger de store i en linje, måler i diam. omkr. 8 m og høyden 0,5 - 0,7 m. Felles for begge rekker er at de alle har krater i toppen.

Feltet slik det ligger kunne gi inntrykk av å være et gravfelt fra forhistorisk tid. Det er imidlertid så mange trekk ved dette anlegg at man må dra denne tolkning i tvil. Særlig sterkt virker det lineære anlegg av hauger som er undertegnede ukjent når det gjelder graver fra forhistorisk tid, når disse ligger over flat mark.

Ved studiet av haugene skal en se nøyere på kraterne som er "pent" laget med regelmessig opplagt voll rundt toppen av haugen. Det hele gir inntrykk av å være laget med hensikt.

En haug med beskyttelseshull i midten.

Det er kjent at hele området Tanbergmoen, noe lengre øst, har vært øvelsesplass for det militære i lengre tid, antagelig også før første verdenskrig. Undertegnede heller til den oppfatning at haugene går inn som ledd i de militæres virksomhet i området. En må imidlertid føre bevis for dette, og det er gjort en begynnelse til dette ved å kontakte de militære, først ved henvendelse til Hærmuseets leder, og de militære arkiver av eldre dato.

Utgravning av den vestligste haug i feltet. Diam.: 18 m, høyde over nuværende bakke 3,60 m.

I forbindelse med utvidelse av sandtaket, ønsket eieren av Øvre Tanberg, herr Mohn, og leieren av Sandtaket, Br. Lien, Hønefoss, en av haugene fjernet.

Undertegnede foretok en utgravning av haugen for å bringe på det rene hvorvidt man sto overfor en grav fra forhistorisk tid. Som resultat av utgravningen fremkom intet som tydet på grav. Ingen funn, ingen kjerneverns, ingen fotkjede, intet kullag. Haugen gav inntrykk av å være lagt opp på flat mark og bygget opp over denne ved at man hadde skrappt terrenget omkring. I profilen kan man nemlig finne den opprinnelige bakkehøyde som ligger 1,30 m over bakkehøyden av idag. Humuslaget er 10 - 15 cm tykt. Haugens egentlige høyde er 2,30 m, men får en anseelig høyde når terrenget senkes utenfor.

Krateret.

Det er et stort krater i toppen av haugen, 5 m i diam. og 1,5 m dypt. Mot øst er det en svak forsenkning i kraterkanten. Krateret er helt jevnt laget og det er lagt en tydelig voll rundt på toppen. Jordmassene fra utgravningen av krateret er lagt pent rundt haugens topp og ikke slengt ut til den ene side. Et forhold man gjerne finner når gravrøvere har vært på ferde.

Konklusjon.

På grunnlag av feltets karakter og det negative arkeologiske resultat ved utgravningen av en av haugene, vil undertegnede sette et spørsmålstegn ved oppfatningen av feltet som gravfelt fra forhistorisk tid. Imidlertid vil en be om at fredningsloven gjelder for feltet inntil videre, og at Universitetets Oldsaksamling underrettes om virksomhet med hensyn på haugene. En må be om at det ikke blir foretatt gravninger i noen av haugene.

En håper i nærmeste fremtid å gi et fyldestgjørende svar på spørsmålet gravfelt (fortidsminne) eller ikke.

En kan her skyte inn at en anser det som utelukket at haugene er et verk fra naturens hånd, slik det ofte kan være på sandmorener lagt opp av isen.

1.okt. 1965

Hørmuseet

Akershus.

I forbindelse med frednings sak vedrørende et mulig gravfelt på Øvre Tanberg gård gnr. 38. brn. 69
nåværende eier Carl August Mohn. Norderhov. Buskerud.
vender jeg mig til Dem med spørsmål som følger.
Hvor kan man vende sig for å få rede på om det er de
militære som i tidligere tid har anlagt de store hauger
som er beskrevet på vedlagt gjenpart.

Undertegnede vil med dette høfligst anmode Dem om å
sette mig på det rette spor i denne sak.

Med vennlig hilsen

Karl Vibe Muller.

HÆRMUSEET
AKERSHUS

Vår referanse : 501/65/HM/AJ/BN/
(Påføres alltid)
Tidl referanse :

OSLO, 5 oktober 1965

Postadr.: Postboks 958		
Telefon: 33 30 70	Bestyrer	linje 6950
» 41 03 90	Ekspedisjon	» 6299
	Nestkommanderende	» 6311
	Major	» 6922
	Konservator	» 6298
	Rustmester	» 6309
	Verksted	» 6310

Universitetets Oldsaksamling

FREDNINGSSAK VEDRØRENDE ET MULIG GRAVFELT PÅ ØVRE
TANBERG, GNR 38, BNR 69, NORDERHOV, BUSKERUD

Som svar på Oldsaksamlingens brev av 1 ds om haugene på Tan-
berg gård, foreslås at følgende institusjoner forespørres:

Vestoppland infanteriregiment nr 6, Hønefoss
Forsvarets distriktsingeniør Viken, Akershus, Oslo
Forsvarets krigshistoriske avdeling, Munkedamsvn 53 B, Oslo

Hærmuseet er imidlertid redd for at ingen av de nevnte institu-
sjoner sitter inne med de nødvendige opplysninger. Disse må
antakelig søkes i de militære arkivalia i Riksarkivet - om de
finnes.

For ordens skyld skal nevnes at saken har vært diskutert av
det militære personell ved HM, men at ingen er i stand til å
antydte til hvilket militært formål haugene eventuelt er benyt-
tet. Ingen har tidligere vært bort i tilsvarende anlegg, bl
a er det påfallende at det mangler åpning - inngang eller inn-
kjørsel - gjennom vollen rundt toppen.

Med vennlig hilsen

A Juel

Maj/fung bestyrer

Vedlegg :

ad
Tanberg - 1)
moen,
Rindgrøke

067 23.255

21962

Oberst Jull.
Regimentsgården, for Rådhuset
Hønefoss på samme side
av elven

(2) Oberst Wulster,
Hønefoss ^{Hvalsmon}

mindre sikker

U 9³⁰

Bjerkelakten 18

Ekraveien op de grun-
dnie.

Lodj,

067/35213

Carl August

Aberst Dure.

ad "Wingate kanyene"
pure sandberg.

Stineson.

Sthe general use on
kanyene i militare arkiver.

26/4-1968.

RAPPORT

fra

Karl Vibe-Müller.

Ad befaring Øvre Tanberg gård, g.nr. 38, br.nr. 69, Norderhov
i Buskerud i anledning gravfelt i "Noregaten".

Befaringen ble foretatt den 19/4-1968.

I 1965 ble en av de store hauger undersøkt. Se innberetning vedrørende dette. En viser også til registrering av feltet foretatt i 1966.

Kort skal her gjentas at det dreier seg om 9 store hauger, 18 m i diam., 2,5 - 3,0 m høye, som ligger på en svakt krummet linje fra sandtakets kant og langs "Noregaten". På sydsiden og i foten av disse store hauger ligger en rekke mindre hauger, 8 m i diam, høyde 0,5 - 0,7 m. Felles for begge rekker er at de har krater i toppen.

Undersøkelsen av en av de store ga intet bevis for gravhaug idet det var helt sterilt til bunnen. Bakgrunnen for fornyet befaring er at sandtaket ønskes utvidet. En kan i dag ikke helt ut bevise at det er gravfelt. Riktignok ser haugene store og imponerende ut, men det er en jevnhet og en regelmessighet i anlegget som virker noe mistenkelig. Krateret i toppen virker anlagt med hensikt som en fordypning - massene er ikke gravet opp og kastet omkring. Det er en viss regelmessighet i anlegget av de små hauger, ut for mellomrommet mellom 2 store ligger en liten.

Tanbergmoen og områdene rundt har i uminnelige tider vært øvelsesplass for de militære. Jeg har hatt og har undersøkelser i gang for å finne holdepunkter for evt. militæranlegg. Når disse undersøkelser er avsluttet, skal jeg sende beretning om dette.

Bakgrunnen for befaringen og at man ytterligere beskjeftiger seg med denne sak, er at det for eieren er av økonomisk interesse å få en klarhet over om det er et gravfelt, og således beskyttet av loven, eller ikke. Det vil antageligvis bli nødvendig med et utvalg fra Oldsaksamlingen for å ta endelig stilling til problemet.

Karl Vibe-Müller

III 369E

24.9.68

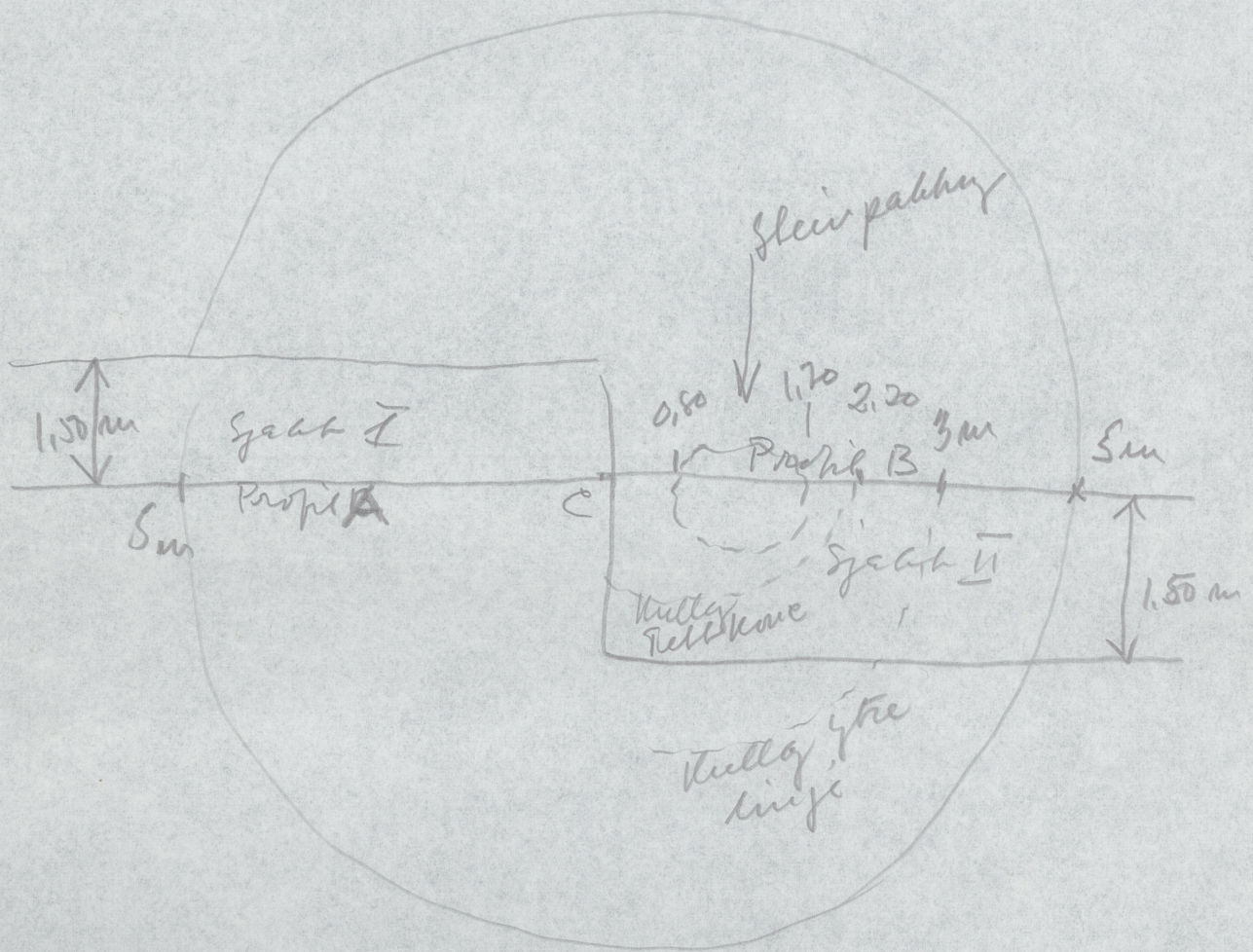
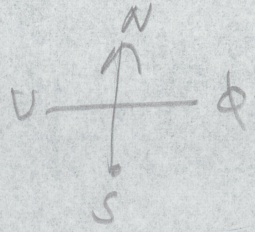

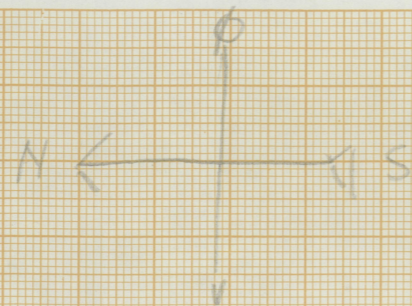

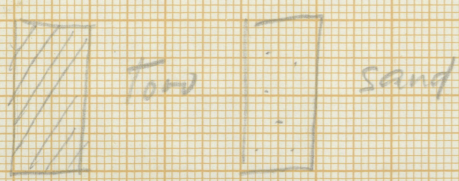
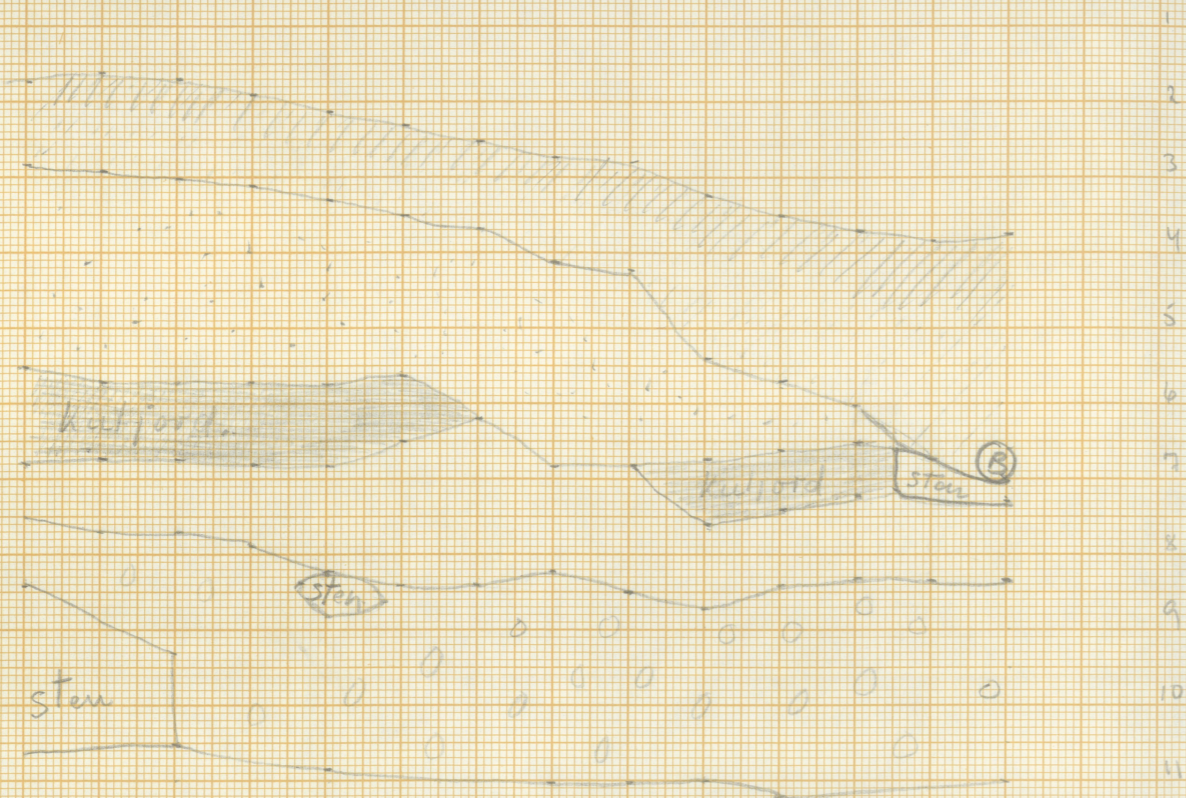
Åkerström Tandberg
gnr. 38 bkv. 69
Södra Norderlöst
pyttigjöld Buskernel

Sjakt I

Målestokk: 1:10

40 30 20 10 0 10 20 30 40 50 60 70 80 90 0

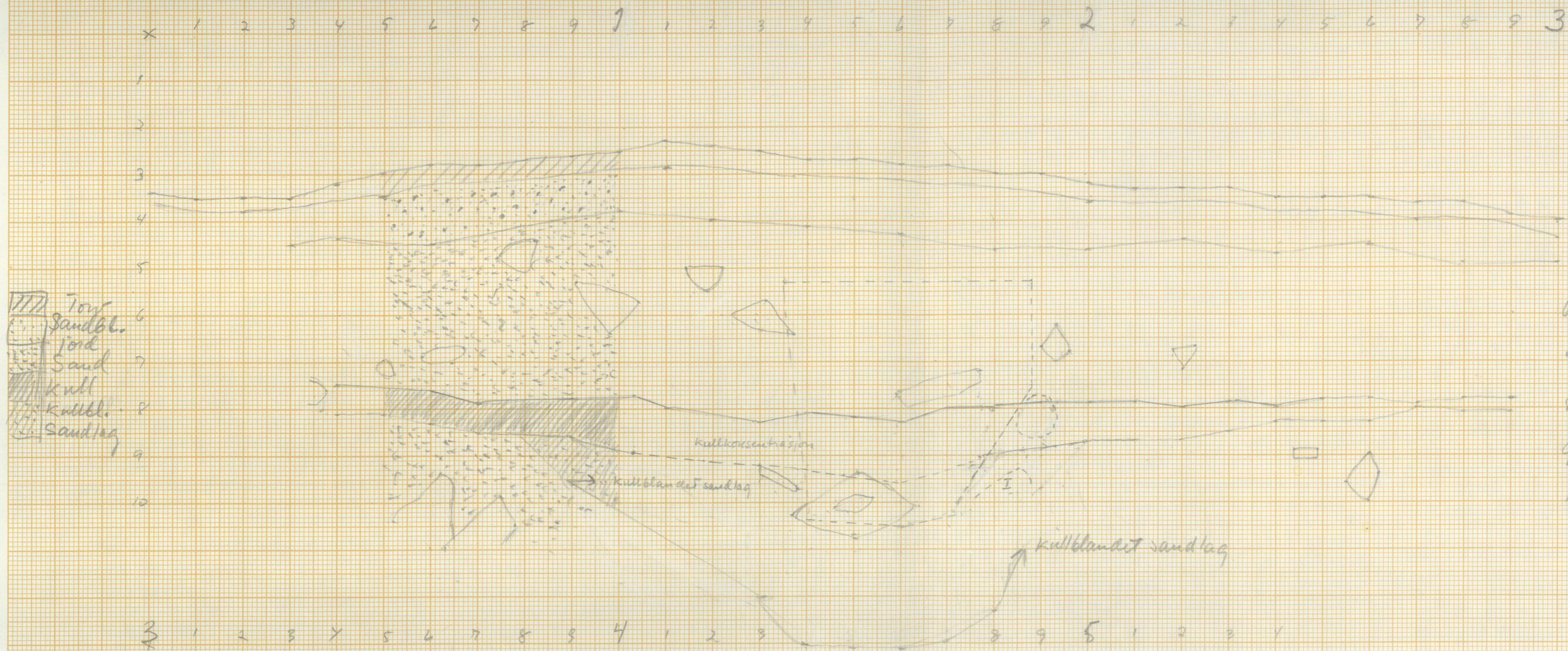
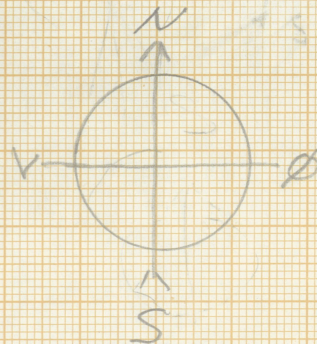

tegn: Elisabeth Elster

Nedre Tandberggård
 gr. 38 6. 69 km.
 Sofas Nollens Prestegård
 Kilen Buskerud

Profil 13 i sjøket II

Målestokk: 1:100
 Utgravd av:
 Tegnet av: Birthe Weber

Sandbrusken
 F. 65.5 53
 avl. 118.5
 Sten I
 F. 66.5
 avl. 159.5 93

Nære Tordberg gård

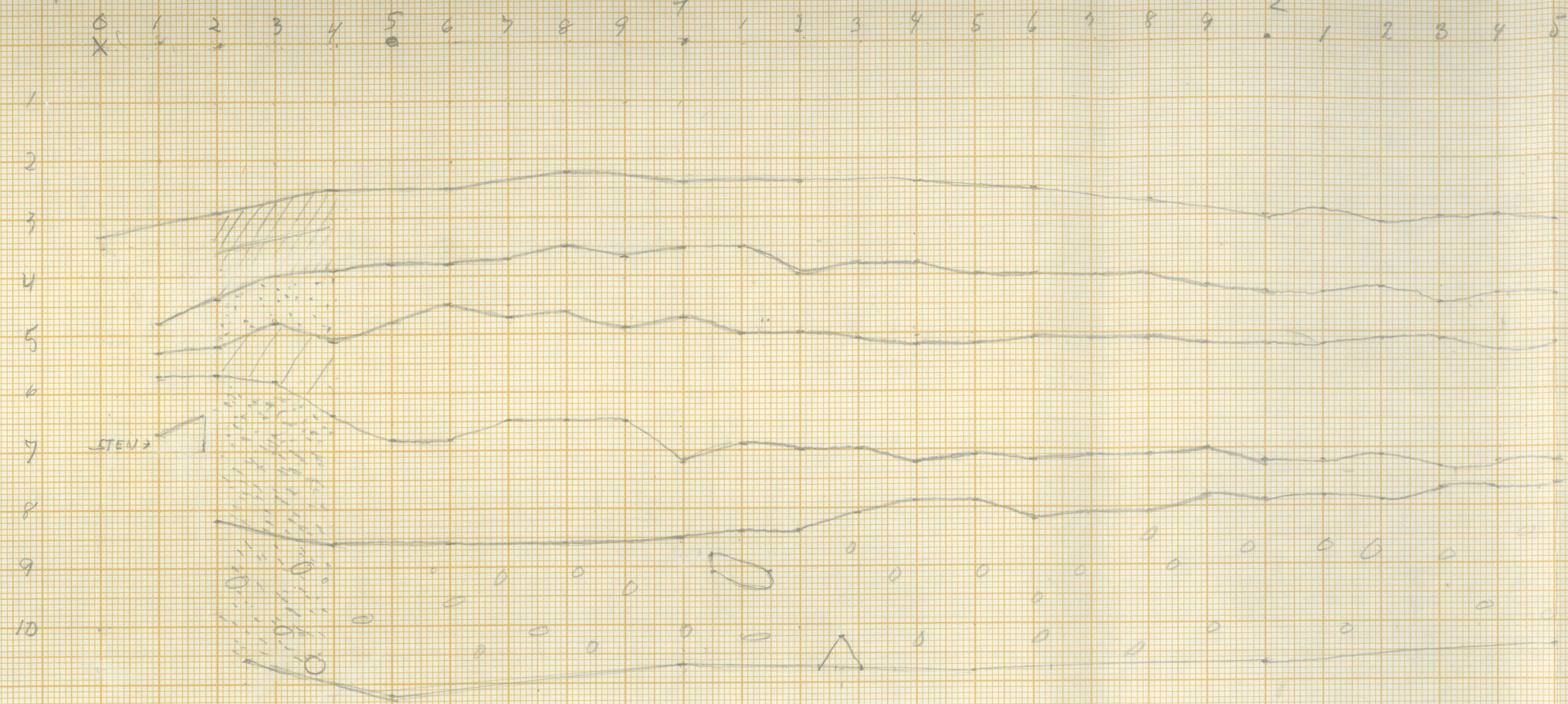
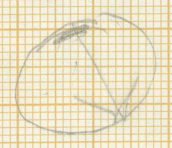
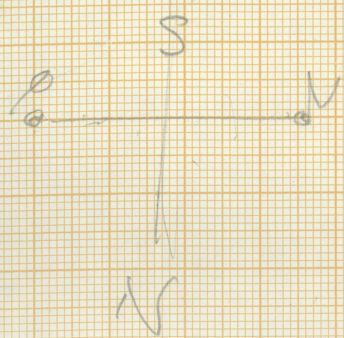
Qur. 38

Er. nr. 69 Nordent Profil H i Sjakt I

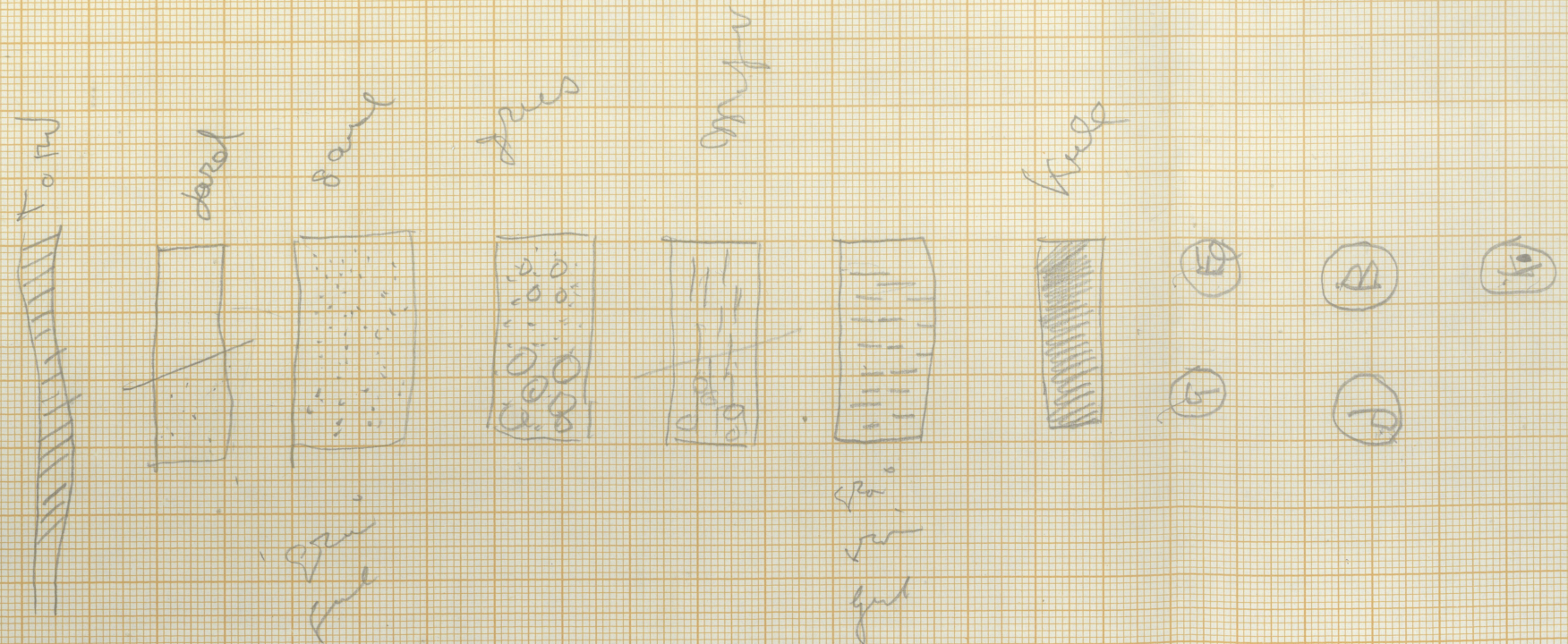
Saga

Præstegård Bushvæve

1 m

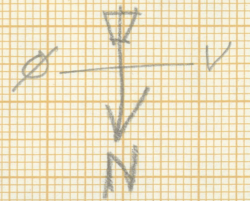
 = Tord
 Sandbl. jord
 q. Tord
 Sand
 grubs

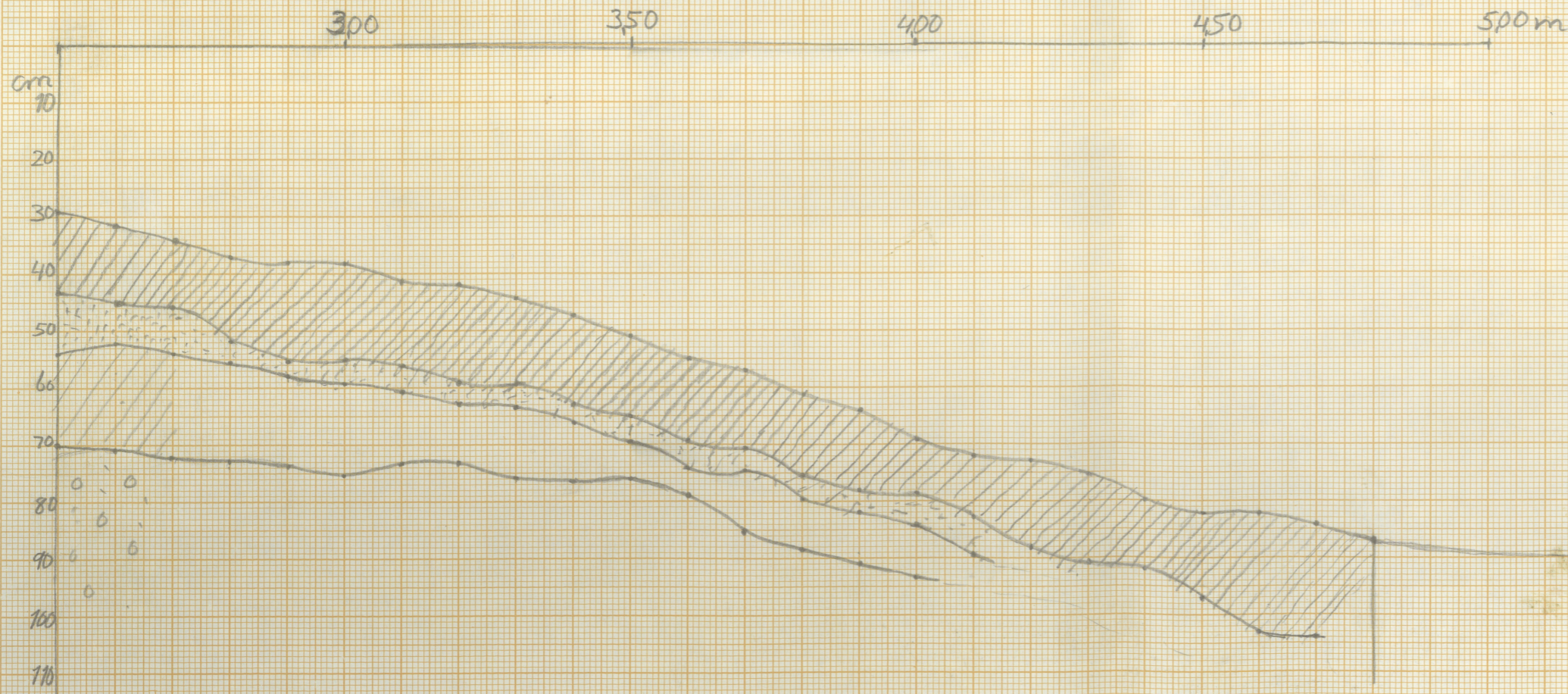
Målestokke 1:10
 Utkopet av
 Tegnet av P. Wilken

Nedre Tandberg gård
gate. 92
bmr

Fier KARL A. MOEN
Gravhaug

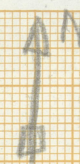
Målestokk 1:10

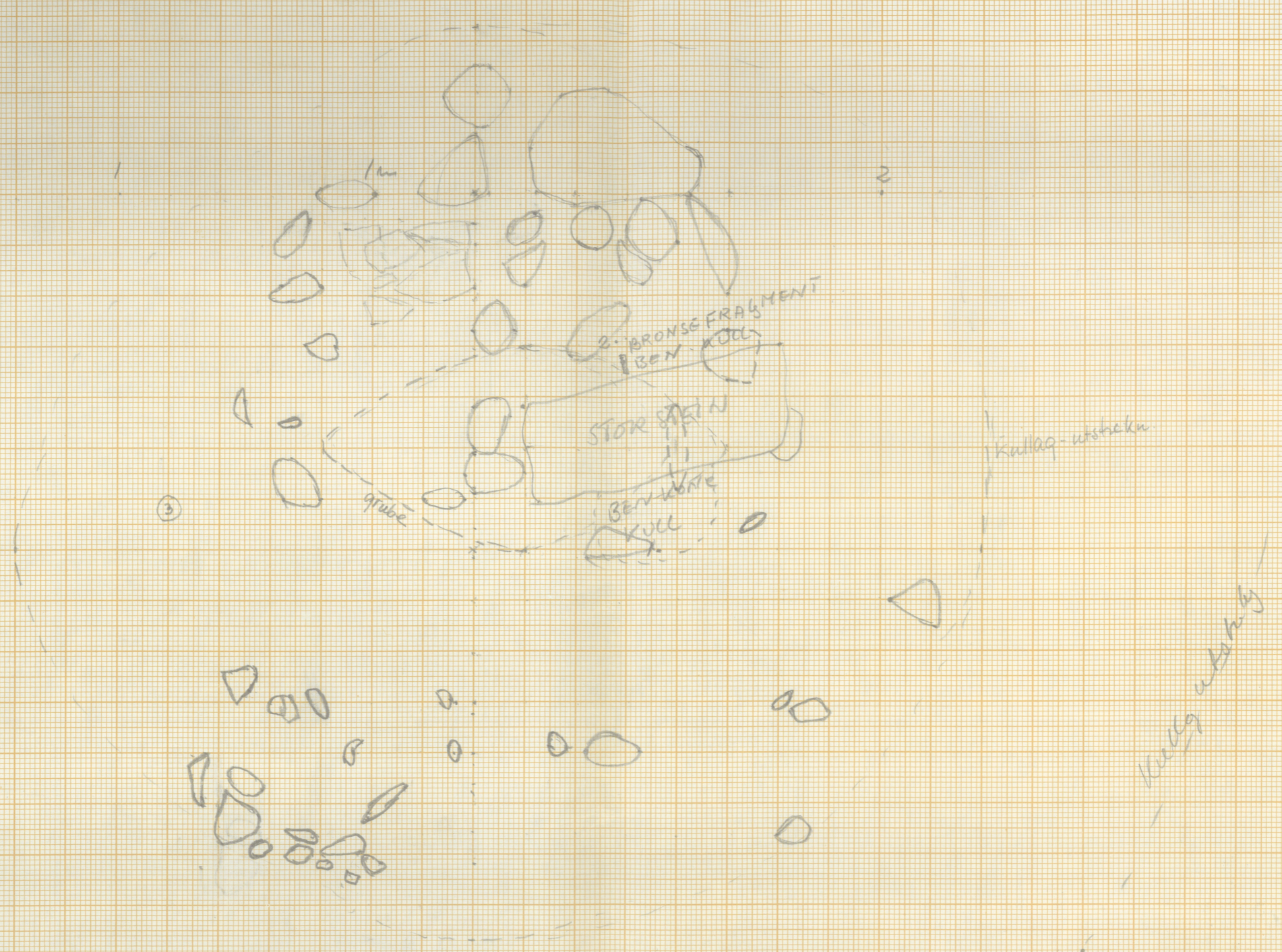

Nedre Tandberg gård
grv. brn.

Gravhaug

Målestokk 1:10

1m

1,50

- 1. BEN Fi. anl.
- 2. Bronsefragment
- 3. Keramikskår
Fi. 65.5
anl: 173.5 108

Dette dokumentet har et for stort format til å kunne skannes i sin helhet.

For innsyn ta kontakt med arkivet ved Kulturhistorisk museum:

postmottak@khm.uio.no

N

Dato 4-7-68	Konstr./Tegnet I.S. EN. K.F.	Tracet K.H. K.F.	Målestokk 1:200	HÆRENS INGENIØRSKOLE	
Kontroll KS.	Stand.kontroll	Godkjent MK	Ekvidist 0.5 m	Hvalsmoen - Hval st.	
Gravhaugfelt på Tandbergmoen.				Erstatning for:	Erstattet av:
Ringerike.				Arkiv nr. 90/68	
Henvisning		Beregning		Enhet/Gruppe	

Rapport vedrørende udgravning af gravhøj
i "Nægeløse" i utmarken til Fandløse
gård (gnr. 38 br. n. 69.) Norderbo
Kuskerud.

Gravhøjen er beliggende lige under bebyggelse
linje i "Nægeløse", omringet på alle
sider af Heerens Ingeniørskole, (brev nr. 4-7-68,
Arkiv nr. 90/68)

Diam: 10 m

høide: 1,10

Størst overvokselse af bregner og korn. Ingen
forhøjede begravelse eller ved graven
konstruktions.

Udgravning: Den blev gravet på begravelse
idet man runder hele højen for
vegetation, gule 2 sjæbler og for
resten af den vest i nord syd.

Sjæblers bredde 1,50 m. Sjælt øst/centrum
lyse syd for diameter linje, sjælt vest/
centrum lyse nord for samme linje. Slet
at de lyse forstøbte i forhold til begravelse

Sjått vest/centrum blei fort held in til
sentrum utan at grav ble observert.
Kongen var bygget op for grunnen på sør.
Stein, gres, deretter sand tennes, gull
for fine rust typer, trolig.

Sjått øst/centrum blei fort in til sentrum
og 450-200 m fra sentrum fantes kull
i grunnen og nærmen centrum ender
stein omkring en store stein som antagelig
har vært centrum stein i gress. Kull
benfremkomsten omkring denne stein.
Et jevnt og bra jevnt fantes
tett in til den store stein. (Se planens
in planens og odelser) Kullet ble meget
tett og finhet in med sentrum.
(Odelser og kullet kan sees på plan
ty)

Profile

I vest/centrum s profiler kan man ofte
observere noe kull eller odelser
ty.

I 86/centrum profilen sees kullet i
en retstand i en for øst (kayens JOT)
Kullet har en tydelig pi en S
fortrækket i nord centrum. Det ser ud
som centrum; kullet gik en
øst for kayens centrum.

Fem. (se horisontal pl. tegn)

Bem. papmenter.

Jernpapment

Bronse papment

Konklusion:

Den udgravede kay er en ^(bram) for fabriks
tid. Tidstillet er nok ublevet og vi
ikke kan datere dem gjenstande. Det er
imidlertid tabt nok kullet til best.

JnC-14.